
Bæredygtigt blålys?

■ Klima og Miljø 05. februar 2010 kl. 16:10 på P1

Hør udsendelsen

■ (45:04)

Fiskeribranchen er træt af sit image som et erhverv, der sætter profit over hensynet til dyre- og planteliv i havet.

Derfor ønsker flere og flere fiskerivirksomheder at få et bæredygtigheds-certifikat, der kan blåstemple deres fangstmetoder- også her i Danmark, hvor Danmarks Fiskeriforening i 2008 valgte at bakke op om den såkaldte MSC-certificering.

Foreningen satser på, at alle danske fiskerier er certificeret inden 2012.

MSC står for Marine Stewardship Council og er en uafhængig organisation, der for tretten år siden blev sat i søen af Verdensnaturfonden og fødevarerivirksomheden Unilever.

Baggrunden for denne måske lidt utraditionelle alliance var et ønske om at begrænse overfiskeri og i stedet opbygge en efterspørgsel efter fisk, der var fanget uden at skade bestanden eller det økosystem, den var en del af.

MSC-certifikatet skulle gøre det nemmere for forbrugerne at vælge fisk- og fiskeprodukter fra bæredygtigt fiskeri.

Ved at konsultere en række forskere og andre specialister opstillede MSC nogle kriterier, som et fiskeri skal leve op til for at blive certificeret.

Udover at sikre fiskebestand og økosystem må man også forholde sig til, hvilken økonomisk og social indflydelse ens fiskeri vil få på lokalsamfundet samt overholde den lovgivning, der gælder i området.

I marts 2000 blev de første certificeringer gennemført på nogle fiskerier i Australien og Storbritannien - og samme år kunne forbrugerne møde det blå mærke med den hvide fisk på varer ude i butikkerne.

Siden har flere fiskerivirksomheder verden over fået sig et MSC-certifikat og med det stigende antal certificerede produkter har store butikskæder sat sig det mål, at fylde

kølediskene ud med MSC-mærkede fisk.

Bæredygtighed som konkurrenceparameter

Den stigende efterspørgsel betyder, at MSC-mærket fremover bliver et vigtig konkurrenceparameter.

Derfor er det ikke kun de gode intentioner om bæredygtigt fiskeri, der får fiskeribranchen til at hoppe med på vognen, fortæller certificeringsansvarlig i Danmarks Fiskeriforening, Jonathan Broch Jacobsen.

Selvom MSC er et privat og ikke et statsligt initiativ og det er branchen selv, der betaler for at blive certificeret, mener Jonathan Broch Jacobsen, at mærket indeholder så mange kontrolinstanser, at selve certificeringsprocessen sikrer en uvildig vurdering af, om et fiskeri er bæredygtigt.

En af dem, de har været med til at vurdere om et fiskeri lever op til MSC's kriterier for bæredygtighed er Per Dolmer, der er seniorforsker ved DTU Aqua.

Gennem et særligt pointsystem skulle han vurdere, om et blåmuslingfiskeri i Limfjorden var berettiget til et certificeringsmærke.

Selvom det er MSC, der har opstillet kriterierne, synes han at pointsystemet tager de miljøsyn, som man kan forvente.

Desuden sikrer systemet, at forskernes vurderinger bliver dobbelttjekket, siger Per Dolmer.

Miljøorganisationer føler sig overhørt

Men interesseorganisationerne føler ikke, at de bliver hørt under certificeringsprocessen.

I forbindelse med det blåmuslingefiskeri, som Per Dolmer var med til at vurdere, fik indsigelserne ikke nogen konsekvenser.

Det mener Henning Mørk Jørgensen, der er havbiolog i Danmarks Naturfredningsforening.

Blandt andet forstår Henning Mørk Jørgensen ikke, hvordan MSC kan betragte de fangstmetoder, man bruger til blåmuslingefiskeri i Limfjorden, som bæredygtig fiskeri.

Per Dolmer fra DTU Aqua giver Henning Mørk Jørgensen ret i, at havbunden bliver påvirket af blåmuslingefiskeri, men ikke i et omfang, der har en stor betydning for livet i Limfjorden.

I stedet for at skrabe bunden for muslinger foreslår Henning Mørk Jørgensen, at man opdrætter muslinger på langliner.

Selvom opdræt ikke er naturligt, så er langlineproduktion til gengæld mere skånsom mod havbunden.

Han undrer sig over, at MSC overhovedet accepterer skader på bunddyr- og planter.

I tråd med Henning Jørgensen har Greenpeace peget på, at der i MSCs principper kun bliver taget direkte afstand til fangstmetoder som gift eller dynamit.

Et andet aspekt der undrer Henning Mørk Jørgensen er, at blåmuslingefiskeriet foregår i et Natura 2000 område.

Også uden for Danmarks grænser stiger skepsis over for de typer af fiskeri som MSC betragter som bæredygtige.

Kan al fiskeri være bæredygtigt?

Professor i fiskeri ved University of British Columbia i Canada, Daniel Pauly, var i begyndelse med til at rådgive Verdensnaturfonden om MSC.

Men en dårlig ledelse betød dog ifølge Daniel Pauly, at det ellers gode initiativ i førte til meget få certificeringer.

På grund af den sløve opstart fik en ny og mere effektiv ledelse nogle år senere mere end travlt med at få certificeret en masse fiskerier.

Ønsket om at certificere bæredygtigt fiskeri blev erstattet med ønsket om at certificere så

mange som muligt, mener Daniel Pauly.

Og det er her det er gået galt. For al fiskeri kan altså ikke være bæredygtig - heller ikke i Danmark.

Derfor vil ordet miste sin betydning, siger han.

Daniel Pauly peger på, at industrifisk - altså fisk til dyrefoder - nu også ser ud til at kunne blive certificeret gennem MSC.

Og hvis det sker forsvinder hele den oprindelige idé med mærket, siger han.

Når valget ikke længere ligger hos forbrugeren, giver det altså ifølge Pauly ingen mening at certificere produktet.

Og så er der hele spørgsmålet om overhovedet er forsvarligt at bruge fisk til dyrefoder.

Det kan godt være et industrifiskeri kan have en bæredygtig fangstmetode, men hvis man ikke tager stilling til, hvad fangsten skal bruges til forholder man sig kun til det teknikken og ikke etikken bag certificeringen, siger Daniel Pauly.

Professor Daniel Pauly fra University of British Columbia i Canada mener altså ikke, at forbrugerne skal betragte MSC-mærket som en del af den miljøbevægelse, der ønsker at bevare naturen, men som et mærke, der blot tager stilling til måden fiskene bliver fanget på.

Verdensnaturfonden WWF spiller fortsat en central rolle i MSC og står blandt andet bag kampagnen "Hvad for en fisk?" der skal guide forbrugere frem til bæredygtige fisk - herunder MSC-mærkede produkter. Her medgiver man, at der er nogle problemer med enkelte certificeringer, men bakker fortsat op om mærket..

Hvis man ønsker at vide mere om MSC-certificering har vi lagt et link ind på vores hjemmeside dr.dk/klimaogmiljo.

Klimatiltag hindrer økonomisk vækst

Klima og klimateknologi var også højt på dagsordenen under World Economic Forums topmøde i Davos i sidste weekend.

og det er ikke noget der overrasker klimaøkonom Kirsten Halsnæs.

Hun mener, at mødet indikerer, at landene som følge af COP15 nu også fører international klimapolitik uden for FN - særligt fordi klimatiltag harmonerer med økonomisk vækst.

Men at klima og vækst går hånd i hånd er Lars Seier Christensen fra Saxo Bank langt fra enig i.

Han har støttet den danske udgivelse af bogen "Blå Planet i grønne lænker," der er skrevet af den tjekkiske præsident Vaclav Klaus.

Gennem en række økonomiske analyser argumenterer han for, at man ikke skal forsøge at regulere eller lovgive sig ud af klimaforandringerne, da det vil være en trussel mod selve verdensøkonomien.

I stedet foreslår han, at man blot skal fortsætte med en økonomisk vækst i sin nuværende form og det vil i sig selv være en løsning på verdens miljøproblemer.